

Данько Ю.І.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри маркетингу та логістики,
Сумський національний аграрний університет

Danko Yurii

Sumy National Agrarian University

Журбенко Н.М.

старший викладач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування,
Сумський національний аграрний університет

Zhurbenko Nataliia

Sumy National Agrarian University

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ З УРАХУВАННЯМ ПРИНЦИПІВ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

EXPLORING THE PRODUCTION POTENTIAL OF AGRICULTURAL ENTERPRISES CONSIDERING THE PRINCIPLES OF AGRARIAN PRODUCTION DIVERSIFICATION

Анотація. У статті досліджуються аспекти використання сучасних методологій досліджень для оцінки потенціалу сільськогосподарського виробництва. В процесі дослідження встановлено актуальність вивчення методологічних підходів до визначення виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств, а також необхідність подальших досліджень. Визначено узагальнене поняття «методології», та її застосування для точної оцінки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Визначено види методологічних досліджень, що застосовуються для точної оцінки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Узагальнене обґрунтування доцільності використання методології для точної оцінки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Визначено методи дослідження для визначення виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства, поданий їх детальний опис. Встановлено, що найточніший аналіз виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства поєднує збір кількісних даних з якісною інформацією від агрономів та досвідчених сільськогосподарських товаровиробників. Це забезпечує надійну оцінку досяжних рівнів виробництва за умови оптимального управління. Визначено методи, фактори та їх мету, які можуть бути використані при застосуванні економічної методології для точної оцін-

ки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Визначено методи, фактори та їх мету, які можуть бути використані при застосуванні агрономічної методології для точної оцінки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Визначено методи, фактори та їх мету, які можуть бути використані при застосуванні статистичної методології для точної оцінки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: сільське господарство, підприємство, диверсифікація, рослинництво, виробничий потенціал, методологія дослідження, сталий розвиток.

Постановка проблеми. Використання сучасних методологічних досліджень для оцінки потенціалу сільськогосподарського виробництва є необхідним для підтримки ефективного управління сільськогосподарськими підприємствами та прийняття загальних рішень в галузі сільського господарства.

На сьогодні науковці можуть використовувати репрезентативну вибірку, статистичні прийоми та економіко-математичне моделювання потенціалу виробництва сільськогосподарських культур для отримання узагальненої перспективної інформації. Передові технології зондування

та обчислювальні потужності надають можливість здійснювати широкомасштабний збір та аналіз даних. Партнерство між сільськогосподарським товаровиробниками, науковцями та органами місцевої влади дозволяє мобілізувати знання та ресурси, необхідні для проведення надійних агрономічних та фінансово-економічних досліджень. При цьому витрати для проведення таких робіт є доцільними, враховуючи отриманий науково-практичний результат з потенційно можливими економічними та продовольчими вигодами від підвищення продуктивності сільськогосподарського виробництва.

Враховуючи досить складний характер сільськогосподарського виробництва, несистематичні оцінки потенціалу врожайності сільськогосподарських культур є недостатніми. Методологічні дослідження контролюють змінні, кількісно оцінюють невизначеності та виявляють нюанси взаємодії між генетикою, навколишнім середовищем і практикою. Це забезпечує об'єктивні, науково обґрунтовані докази для оцінки варіантів. Без такої емпіричної бази управлінські рішення для сільськогосподарських товаровиробників ґрунтувалися б на суб'єктивному досвіді, що призводило б до втрачених можливостей. Крім того, точні базові показники продуктивності є важливими для органів місцевої влади, яка інвестує державні ресурси в цільові програми розвитку сільського господарства, інфраструктуру та інноваційні технології.

Отже, методологічна строгість є досяжною і критично важливою для виваженої оцінки виробничих можливостей сільськогосподарських підприємств. За умов належної вибірки, реплікації та аналізу дослідницькі експерименти можуть відкрити нові можливості для розуміння потенціалу продуктивності сільського господарства в різних регіонах і системах ведення сільського господарства. Отримані емпіричні знання сприяють прибутковій та стійкій інтенсифікації сільського господарства, а тому подібні дослідження є актуальними та затребуваними в сучасних умовах господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічні підходи дослідження виробничого потенціалу підприємств є вектором досліджень багатьох як вітчизняних так і закордонних науковців. Так, досить багато наукових розробок щодо методики та методології наукових досліджень виробничого потенціалу представлено Хринюк О.С. [7; 8; 9] у співавторстві з Бойко Т.О. та Гримашевич Т.І. Також методичні підходи щодо ефективності виробничого потенціалу підприємства досліджують Гнатишин Л.Б. [3],

Лісовенкова І.М. [5], Яковлев В.І., Другова О.С., Колісник С.С. [10]. Аспекти моделювання виробничого потенціалу представлені в роботі Отенко І. [6]. Методологічний підхід до оцінки та порівняння рівня сталості систем сільськогосподарського рослинництва досліджують Theodoros Dantsis, Caterina Douma, Christina Giourga, Aggeliki Loumou, Eleni A. Polychronaki [2]. В цілому ж виробничий потенціал підприємств, а також підходи щодо його визначення, в своїх наукових роботах досліджують Ніценко В., Мостенська Т., Mardani A. [1], Довбенко В.І., Мельник В.М. [4].

Проте питання визначення методології дослідження виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства та ефективного комплексного їх застосування потребують досить глибоких подальших досліджень.

Постановка завдання. Метою дослідження є розкриття сутності методології, її роль в оцінці виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств та обґрунтує доцільність її застосування у сфері сільськогосподарського товаровиробництва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методологія – це систематичні процедури та методи, що використовуються для досягнення мети дослідження або вирішення проблеми. У сільському господарстві використання надійної методології має вирішальне значення для точної оцінки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств. Це дозволяє їх власникам приймати обґрунтовані управлінські рішення для максимізації продуктивності та прибутковості [5, с. 48].

Так, наприклад, кількісна оцінка потенціалу галузі рослинництва вимагає стандартизованих методів для збору репрезентативних даних по полях і вегетаційних періодах, контролю інших змінних і статистичного аналізу результатів. Агрономи розробляють надійні польові дослідження, які ізолюють такі фактори, як вибір сорту, внесення поживних речовин, норма висіву та методи боротьби зі шкідниками. Повторення та рандомізація дослідних ділянок зменшує систематичну похибку та помилки. Дані збираються за такими параметрами, як фенологія, розвиток пологів, рівень захворюваності, наявність різних видів шкідників та кінцева врожайність. Статистичні процедури, такі як кореляція, регресія та дисперсійний аналіз, визначають значущість ефектів обробки. При цьому імітаційні моделі розробляються шляхом ретельного тестування на основі польових спостережень. Процесні моделі росту сільськогосподарських культур

включають математичні рівняння, що відображають фізіологічні процеси та явища під впливом клімату, генетикою та управлінням. Моделі цілих господарств інтегрують в себе складні динамічні взаємодії між різними підприємствами. Калібрування, валідація та аналіз чутливості гарантують, що моделі точно імітують реальні виробничі агросистеми [2, с. 257–259; 10, с. 349].

Для з'ясування впливу факторів навколишнього середовища використовують агроекологічне районування, за допомогою якого окреслюють території зі схожими кліматичними умовами, рельєфом та ґрунтовими профілями. Бази даних з географічною прив'язкою ґрунтових обстежень та історичних погодних умов дозволяють за допомогою географічної інформаційної системи (ГІС) аналізувати можливість вирощування сільськогосподарських культур у різних ландшафтах [2, с. 257–259].

Спільні дослідження разом з товаровиробниками надають можливість оцінювати нові технології на практиці та визначати їх ефективність. Це сприяє швидкому зворотному зв'язку та впровадженню інновацій, які підвищують продуктивність у місцевих умовах. Методичні дослідницькі процедури в поєднанні з досвідом товаровиробників забезпечують емпіричну, а не спекулятивну оцінку досяжної врожайності та виробничого потенціалу сільськогосподарських культур.

Методологія в контексті оцінки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств слугує систематизованою основою для вибору,

застосування та інтеграції різних наукових методів та інструментів. Вона втілює в собі структурований підхід, спрямований на дослідження, кількісну оцінку та прогнозування виробничого потенціалу, притаманного агроекономічним системам. Також вона охоплює багатогранний спектр методів і стратегій, кожна з яких пристосована до специфічних особливостей і тонкощів сільськогосподарської галузі. Ці стратегії охоплюють економічні, агрономічні та статистичні методології, які в сукупності допомагають орієнтуватися в багатовимірних складнощах аграрної сфери (табл. 1).

Застосування відповідних видів методології для оцінки виробничого потенціалу в сільськогосподарських підприємствах ґрунтується на кількох обґрунтуваннях:

- Точність – методології є науково обґрунтованими інструментами, використання яких гарантує, що отримані в процесі дослідження оцінки базуються на систематичних, відтворюваних і керованих даними процесах, що підвищує точність у прийнятті рішень.

- Зменшення ризиків – враховуючи численні змінні та непередбачувані фактори навколишнього середовища, методології зменшують ризики, пов'язані з непередбачуваними результатами сільськогосподарської діяльності.

- Розподіл ресурсів – використання окремих методів та підходів дозволяє ефективно здійснювати розподіл ресурсів – фінансових, трудових чи екологічних, оптимізуючи їхню користь при сільськогосподарському виробництві.

Таблиця 1

Види методологічних досліджень, що застосовуються для точної оцінки виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств

Вид методології	Опис
Економічні	Економічні методології висвітлюють фінансові аспекти та аспекти розподілу ресурсів, забезпечуючи ефективну оцінку виробничого потенціалу. Аналіз прибутковості пропонує економічно обґрунтовану лінзу для зважування витрат і прибутків, таким чином визначаючи потенційну прибутковість. Індекс прибутковості (PI) доповнює цей аналіз, підвищуючи економічну раціональність шляхом кількісної оцінки потенційної прибутковості.
Агрономічні	Агрономічні методики заглиблюються в біологічні та екологічні аспекти виробничого потенціалу. Аналіз якості ґрунту стосується родючості ґрунту, його фізичних та хімічних властивостей, а також мікро-біологічні екосистеми. Аналіз клімату залежить від місцевих умов навколишнього середовища, включаючи температуру, кількість опадів і сезонну мінливість. Фактори, пов'язані з конкретними культурами, дозволяють адаптувати стратегії вирощування відповідно до сортів, сівозміни та густоти стояння, що збільшує виробничий потенціал.
Статистичні	Статистичні методології, що ґрунтуються на підході, орієнтованому на дані, розширюють можливості оцінювання за допомогою історичних даних та прогнозних моделей. Аналіз часових рядів розкриває історичні тенденції та коливання врожайності, сприяючи прогнозуванню. Регресійний аналіз, включаючи множинні регресійні моделі, висвітлює взаємодію між різними факторами, що впливають на сільськогосподарське виробництво, прокладаючи шлях для прогнозного моделювання та причинно-наслідкових висновків.

Джерело: сформовано автором на основі [7–9]

– Прийняття рішень на основі даних – емпірична основа методологій сприяє прийняттю обґрунтованих рішень на основі історичних тенденцій та прогнозного моделювання, підвищуючи загальну ефективність сільського господарства.

– Сталий розвиток – системний характер методологій підтримує сталі сільськогосподарські практики, враховуючи екологічні фактори та довгострокові оцінки впливу [2, с. 256, 263; 5, с. 48–49; 6, 14–16].

Слід зазначити, що «методологія» – це загальна структура дослідження, тобто визначений алгоритм дій, який базується на окремих кроках – «методах», тобто конкретній методиці або підходах, що використовується в загальній методологічній структурі. Дослідники використовують методологію для планування свого підходу щодо проведення окремого дослідження, і можуть застосовувати кілька методів у межах цього дослідження. Для дослідження виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств також існує певний перелік поширених методів (табл. 2).

Найточніший аналіз поєднує збір кількісних даних з якісною інформацією від агрономів та досвідчених сільськогосподарських товаровиробників. Це забезпечує надійну оцінку досяжних рівнів виробництва за умови оптимального управління.

Як нами вже раніше наголошувалося, економічні методології спрямовані на кількісну оцінку виробничого потенціалу шляхом врахування фінансово-економічних аспектів діяльності сільськогосподарських підприємств. Вони зосереджені на фінансово-економічних аспектах сільськогосподарської діяльності і є важливими для розуміння прибутковості та фінансової стійкості підприємства (рис. 1).

Агрономічні методології заглиблюються в біологічні та екологічні аспекти виробничого потенціалу, враховуючи якість ґрунту, клімат і специфічні фактори культури (рис. 2).

Статистичні методології передбачають аналіз історичних даних і використання прогнозних моделей для оцінки виробничого потенціалу (рис. 3).

Таблиця 2

Методи дослідження для визначення виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства

Вид методу	Опис
Польові випробування та демонстраційні ділянки	Передбачають створення невеликих дослідних ділянок для оцінки різних культур, сортів, методів посадки, норм внесення добрив тощо з метою визначення оптимальної врожайності в місцевих умовах. Дослідні ділянки можуть виміряти виробничий потенціал за умови ретельно контрольованого управління
Історичний аналіз врожайності	Оцінка минулих показників врожайності для конкретного господарства, аналогічних господарств поблизу, а також середніх показників по країні/території забезпечує базову лінію для порівняння
Статистичне моделювання врожайності	Науковці використовують математичні моделі для оцінки досяжної врожайності на основі клімату, типів ґрунту, рівня вологи та інших факторів. Відбувається поєднання польових досліджень зі статистичним аналізом
Частковий бюджетний аналіз	Оцінка різниці в доходах, витратах і прибутку між поточними методами виробництва і запропонованими змінами, допомагає оцінити нові практики
Імітаційне моделювання	Комплексне програмне забезпечення, може імітувати рівень виробництва та економіку всього підприємства. Дозволяє розробляти сценарії «що було б, якби...»
Аналіз даних університетських випробувань сільськогосподарських культур	Університетські дорадчі служби та інші наукові установи, які отримують місцеві кошти, проводять місцеві випробування сортів сільськогосподарських культур для перевірки їхньої продуктивності. Надає дані про потенціал врожайності
Моніторинг технологічних розробок	Оцінка того, як нові технології, такі як ГМО, точне землеробство, механізація тощо, можуть підвищити врожайність на основі перевірених результатів досліджень
Аналіз місцевого клімату та природних ресурсів	Врахування кліматичних умов, водних ресурсів, типів ґрунтів та особливостей земельних ділянок дає змогу визначити виробничі обмеження та потенціал для даної території
Опитування досвідчених місцевих сільськогосподарських товаровиробників	Місцеві сільськогосподарські товаровиробники мають цінні практичні знання про місцеві умови та реалістичні очікування щодо врожайності

Джерело: сформовано автором на основі [4; 7; 9]

Рис. 1. Методологія визначення виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства на основі економічних методів

Джерело: побудовано автором на основі [8; 10, с. 349–35]

Аналіз часових рядів вивчає історичні дані про врожайність сільськогосподарських культур, погодні умови та інші важливі фактори для прогнозування майбутнього потенціалу виробництва. Зазвичай використовуються такі методи, як моделі авторегресійної інтегрованої ковзної середньої.

Регресійний аналіз використовується для встановлення зв'язків між різними факторами, що впливають на сільськогосподарське виробництво. Моделі множинної регресії можуть оцінити вплив кількох змінних на потенціал виробництва.

Досліджуючи виробничий потенціал сільськогосподарських підприємств з урахуванням принципів диверсифікації аграрного виробництва, слід виділити ряд ключових передумов:

Потреба у підвищенні ефективності сіль-

ськогосподарського виробництва: Диверсифікація аграрного виробництва є ключовим елементом стратегії підвищення ефективності сільського господарства. Дослідження виробничого потенціалу з урахуванням цих принципів може надати важливі відомості для оптимізації виробничих процесів.

Стратегічне управління ризиками: Зміни в кліматичних умовах, ринкових та економічних факторах вимагають від сільськогосподарських підприємств адаптації та управління ризиками. Диверсифікація може слугувати ефективним інструментом для зменшення ризиків, і вивчення виробничого потенціалу в цьому контексті є необхідним.

Сприяння сталому розвитку: Розуміння виробничого потенціалу, обумовленого принципами диверсифікації, дозволяє розвивати

Рис. 2. Методологія визначення виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства на основі агрономічних методів

Джерело: побудовано автором на основі [2; 3, с. 315]

сільське господарство в напрямку сталого розвитку, збалансованого використання ресурсів та підтримки екологічної стійкості.

Актуальність для прийняття стратегічних рішень: Знання виробничого потенціалу з урахуванням диверсифікації аграрного виробництва може служити основою для прийняття стратегічних рішень сільськогосподарськими підприємствами щодо розвитку та вдосконалення їхньої продуктивності.

Висновки з проведеного дослідження. Виходячи з проведеного дослідження можемо стверджувати, що методологія є стрижнем наукових досліджень і розуміння в контексті сільсько-

господарських підприємств. Її застосування, що охоплює економічні, агрономічні та статистичні парадигми, допомагає орієнтуватися в багатогранному ландшафті виробничого потенціалу. Цей системний підхід, що ґрунтується на емпіричній точності та аналізі даних, надає сільськогосподарським товаровиробникам інструменти та знання, необхідні для оптимізації продуктивності, стійкості та прибутковості в аграрному секторі.

Кожна методологія має свої вагомні переваги та обмеження в контексті стратегії диверсифікації сільськогосподарського виробництва. Економічні підходи, надаючи можливість аналізу

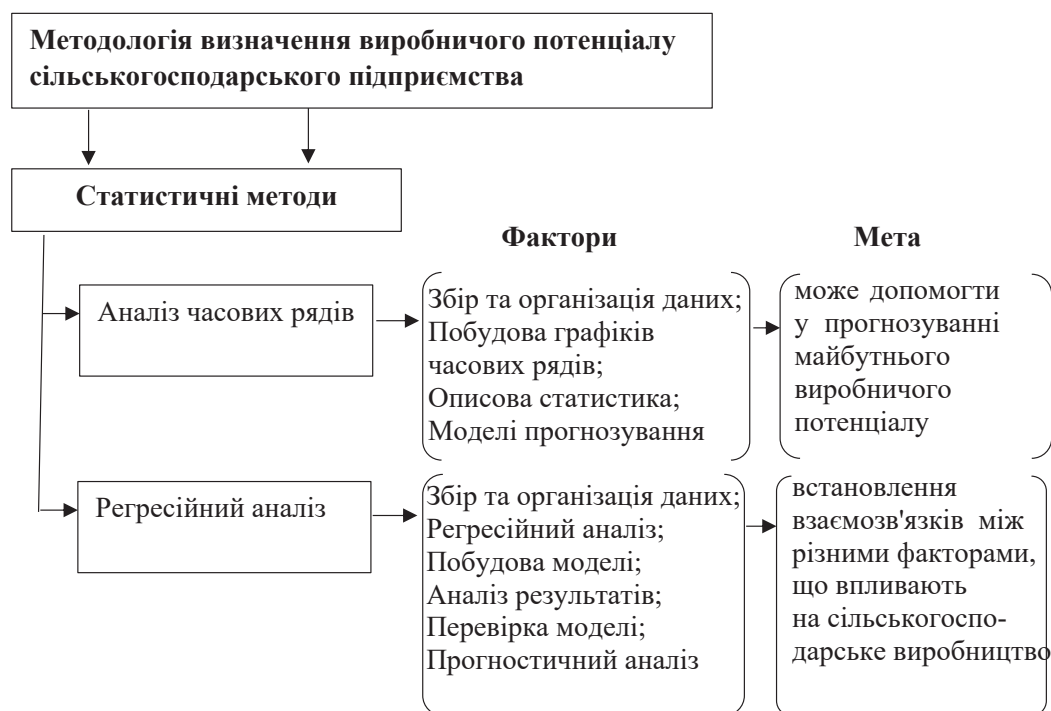

Рис. 3. Методологія визначення виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства на основі статистичних методів

Джерело: побудовано автором на основі [2; 6]

фінансових аспектів, можуть не здатні повністю врахувати вплив екологічних та біологічних факторів на виробничий потенціал. Агрономічні методології, хоча і допомагають зрозуміти умови культури та властивості ґрунту, можуть обмежуватися врахуванням економічних аспектів.

Статистичні методології, з одного боку, дозволяють здійснювати прогнози на підставі даних, але, з іншого боку, можуть вимагати значного обсягу історичних даних і не завжди охоплювати всі відповідні змінні. Зазначено, що для прийняття обґрунтованих рішень необхідно використовувати цілісний підхід, який поєднує різні методології. Такий підхід передбачає урахування як економічних, так і агрономічних факторів, водночас використовуючи статистичні методи для точного прогнозування.

Отже, вибір методу розрахунку виробничого потенціалу повинен базуватися на конкретних цілях та особливостях сільськогосподарського підприємства. Міждисциплінарний підхід, який об'єднує різні методології, дозволяє отримати більш повне та збалансоване розуміння виробничого потенціалу, що важливо в умовах стратегічної диверсифікації аграрного виробництва.

Література:

1. Nitsenko Vitalii, Mostenska Tetiana, Mardani Abbas (scientific editors). Management of agrarian production structures in the conditions of globalization processes. A monograph. Odesa,

Kyiv, Skudai-Johor, Olsztyn: Bookmarked Publishing & Editing, 2019. 218 p.

2. Theodoros Dantsis, Caterina Douma, Christina Giourga, Aggeliki Loumou, Eleni A. Polychronaki. A methodological approach to assess and compare the sustainability level of agricultural plant production systems. *Ecological Indicators*. 2010. Vol. 10. Iss. 2. P. 256–263. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2009.05.007>

3. Гнатишин Л.Б. Виробничий потенціал фермерських господарств: структура та відтворення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 22. С. 312–318.

4. Данько Ю.І., Жмайлов В.М., Блюмська-Данько К.В. Конкурентні засади розвитку інноваційної маркетингової діяльності в аграрній сфері. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2017. № 2. С. 48–55.

5. Довбенко В.І., Мельник В.М. Потенціал і розвиток підприємства : навч. посібник. Львів : Львівська політехніка. 2011. 232 с.

6. Лісовенкова І.М. Виробничий потенціал підприємства: методологічні підходи. *Економічний вісник НГУ*. 2011. № 2. С. 47–55.

7. Отенко І. Моделювання економічного потенціалу підприємства та процесів його змін. *Збірник наукових праць ЧДТУ*. 2016. № 30. Ч. 2. С. 12–18.

8. Хринюк О.С., Бойко Т.О. Виробничий потенціал підприємства: підходи та методи його оцінки. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 7. С. 521–526.

9. Хринюк О.С., Гримашевич Т.І. Оцінка ефективності використання виробничого потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. № 4.

10. Хринюк О.С., Гримашевич Т.І. Теоретико-методичні аспекти оцінки виробничого потенціалу підприємства. *Економіка і суспільство*. 2017. № 13. С. 772–776.

11. Яковлев В.І., Другова О.С., Колісник С.С. Методичні підходи щодо ефективності виробничого потенціалу підприєм-

ства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 4(21). С. 347–353.

References:

1. Nitsenko Vitalii, Mostenska Tetiana, Mardani Abbas (scientific editors) (2019). Management of agrarian production structures in the conditions of globalization processes. A monograph. Odesa, Kyiv, Skudai-Johor, Olsztyn: Bookmarked Publishing & Editing, 218 p.
2. Theodoros Dantsis, Caterina Douma, Christina Giourga, Aggeliki Loumou, Eleni A. Polychronaki (2010). A methodological approach to assess and compare the sustainability level of agricultural plant production systems. *Ecological Indicators*. Vol. 10. Iss. 2. P. 256–263. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ecolind.2009.05.007>
3. Hnatyshyn L.B. (2018). Vyrobnychyi potentsial fermerskykh hospodarstv: struktura ta vidtvorennia. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. № 22. P. 312–318.
4. Danko Yu.I., Zhmailov V.M., Bliumska-Danko K.V. (2017). Konkurentni zasady rozvytku innovatsiinoi marketynhovoї diialnosti v ahrarnii sferi. *Aktualni problemy innovatsiinoi ekonomiky*. № 2. P. 48–55.
5. Dovbenko V.I., Melnyk V.M. (2011). Potentsial i rozvytok pidpriemstva : navch. posibnyk. Lviv : Lvivska politekhnik. 232 p.
6. Lisovenkova I.M. (2011). Vyrobnychyi potentsial pidpriemstva: metodolohichni pidkhody. *Ekonomichnyi visnyk NHU*. № 2. P. 47–55.
7. Otenko I. (2016). Modeliuvannia ekonomichnoho potentsialu pidpriemstva ta protsesiv yoho zmin. *Zbirnyk naukovykh prats ChDTU*. № 30. Ch. 2. P. 12–18.
8. Khryniuk O.S., Boiko T.O. (2015). Vyrobnychyi potentsial pidpriemstva: pidkhody ta metody yoho otsinky. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. № 7. P. 521–526.
9. Khryniuk O.S., Hrymashevych T.I. (2018). Otsinka efektyvnosti vykorystannia vyrobnychoho potentsialu pidpriemstva. *Efektivna ekonomika*. № 4.
10. Khryniuk O.S., Hrymashevych T.I. (2017). Teoretyko-metodychni aspekty otsinky vyrobnychoho potentsialu pidpriemstva. *Ekonomika i suspilstvo*. № 13. P. 772–776.
11. Iakovlev V.I., Druhova O.S., Kolisnyk S.S. (2019). Metodychni pidkhody shchodo efektyvnosti vyrobnychoho potentsialu pidpriemstva. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. Vyp. 4(21). P. 347–353.

Summary. *This article delves into the utilization of contemporary research methodologies to assess the potential of agricultural production. Throughout the study, the relevance of investigating methodological approaches to determining the production potential of agricultural enterprises is established, emphasizing the need for further research. The generalized concept of "methodology" and its application for precise evaluation of the production potential of agricultural enterprises are defined. Various methodological research types applied for accurate assessment are identified, along with a comprehensive justification for the practicality of employing methodology for precision in evaluating production potential. The research methods for determining the production potential of agricultural enterprises are detailed, highlighting that the most accurate analysis combines quantitative data collection with qualitative insights from agronomists and experienced agricultural producers. This approach ensures a reliable assessment of achievable production levels under optimal management conditions. The article specifies the methods, factors, and their objectives that can be used when applying economic, agronomic, and statistical methodologies for the precise assessment of the production potential of agricultural enterprises.*

Keywords: *agriculture, enterprise, diversification, crop production, production potential, research methodology, sustainable development.*